

MŰVÉSZ MACI AZ ERDŐBEN

TERSANSZKY JOZSI JENŐ

bábdarabját pódiumra alkalmazta:

DEBRECZENI TIBOR

Szereplők

MŰVÉSZ MACI, nagy szürke medve

VAD MACI, kisebb fekete medve

KAJDI, papagáj

VADÁSZ

MAXI, idomító művész, egyuttal sofőr

ÁLLATOK

Rendezői tanácsok

Tersánszky J. Jenőnek ez a kis színjátéka 1955-ben jelent meg a Bábszínpad-sorozatban. Ebből is kitetszik, hogy ezt az írását kiváló írónk bábszínpadra készítette. A darabhoz írt szerzői megjegyzéseiben írói szándékáról vall: a gyermekjátékosoknak és gyermeknézőknek derűs játékkalkalmat és jókedvű szórakozást kíván nyújtani, s mindezekben tulmenően azt akarja hangsúlyozni, hogy a vadság állapotát a művészet képes humanizálni.

A pódiumjátékká formálás új rendezői instrukciók közlését tette szükségessé, és némi szöveghuzás is nélkülözhetetlenné vált. A szöveghuzásban természetesen csak dramaturgiai és pedagógiai szempontok vezettek.

A gyerekek szeretnek az "állatok bőrébe" bujni. Az "állatjátékokban" ott-hon érzik magukat, zavartalanabban mutatják meg játékos kedvüket. Tersánszky darabja erre remek lehetőséget nyújt. Véleményünk szerint nagyobbacska gyerekek játszhatják a darabot kisebbeknek. Az állatfigurákat természetesen csak jelzik. Jelzik egy-egy karakterizáló mozgással és gesztussal, és jelzik kosztümmel is. Szürke kezeslábasba bujtatjuk Művész Macit, és fehér garbót is huzunk rá, s fekete bemelegítőt adunk Vad Macira. A Vadász bőrzakóban fészit, s Kajdi, a papagáj sárga bohócsapkát visel. Ne akarja a rendező semmiképp se elleplezni, hogy gyerekek vannak a színen. A teherautót is ők "alakítják", de még az erdei fákat, bokrokat is. A madár- és állathangok megszólaltatói is a játszó gyerekek. Nincs szükség hangkulisszára. Csak semmi színpadi titokzatoskodás! Bizzunk a gyermek-néző képzeletében! S még valamit! Akkor jó ez a játék, ha szereplőink őszintén játszanak, s ahol lehet - például a golyósjáték jelenetében - improvizálnak is. A rendező tehát mielőtt szerepet osztanak, improvizatív etüdöket játsszon a gyerekekkel.

Színhely: (fákkal körített erdei tisztás; erdei hangok; madarak fütyülnek, állatok "beszélnek")

Teherautó jön át a színen. Irtózatosan zötyög a rossz talajon. A teherautón a vándorcirkusz állatseregletének fenevadjai; zsiráf is lehet köztük. Az autót Kajdi vezeti, a papagáj. Kajdi nyakában hangszer: gitár vagy harmonika. Játszik rajta, ha tud.

A teherautó, amint a szín közepére ér, rettentőt nyekken, s valamelyik gumikerék még nagyobbat pukkan. Az autó megreked. A sofőr, Maxi belelép a gázpedálba, nagyot túlköl, s az autó hatalmas rántással elrohan a színről. Az autóból kiesik Művész Maci, s utána gurul egy fél méter átmérőjű labda, valamint egy kisebb gumilabda. Maci marad a színen.

MŰVÉS Z MACI Huhharrara! (A szemét dörzsöli) Hol vagyok? Kiestem a ketrecemből? (A mind távolodó autóberregés után teljes torokból ordítva.) Hahó! Itt hagytatok, megálljatok!

VISSZHANG tok... tok... tok...

MŰVÉS Z MACI (üvöltve) Hahó! Hahó!

VISSZHANG hó-hó-hó!

VAD MACI (míg Művész Maci a visszhanggal van elfoglalva, Vad Maci ádáz mozdulatokkal, fogcsattogtatva ugrik be a játszótérbe. Nem veszi észre Művész Macit. Fülsértő kornyikálásba fog. Azt megfelelő őrzőngő mozdulatokkal kíséri.)

Ummá, ummá, ummá, hurrr!

Ki a vadonban az urrr?

Sziv reszket, ha torkom mordul!

Nyomomon forró vér csordul.

A méz, a méz, az öröömöm.

Jó fegyverem a fogam, körömöm,

Ummá, ummá, ummá, hurrr!

Ki a vadonban az urrr?

MŰVÉS Z MACI (Vad Maci énekét kedélyes karmesteri mozdulatokkal kíséri. S utánozza Vad Macit.)

Ummá, ummá, ummá, hurrr.

Ki a vadonban az urrr?

VAD MACI Urrgom-burrgom! Honnan fujt ide a szél, te szürke szörű?

MŰVÉS Z MACI (összezsapja a bokáját) Nevem Művész Maci, kedves rokon. Énekelek és táncolok a híres Brumma cirkuszban. Ezt a nagy labdát görgetem a talpam alatt. Ime az énekszámom:

Csinnadratta bumm-tadaratta,
Figyelj ide fikkomadta!
Cintányér cseng, csörög a dob,
Művész Maci rá táncot rop.
(Bukfencezik.)

VAD MACI (megvetően legyint) Ugrálsz és cincogsz. Ki ijed meg ilyen hangtól?
MŰVÉSZ MACI Nem is akarom, hogy megijedjenek a hangomtól. Azt szeretem, ha minél több ember csődül hozzám.

VAD MACI Embe-e-e-er? (Hirtelen több távoli, tompa lövés.) Ember! Hallod ezt? Hamar teljesül a kívánságod! Gyerünk, meneküljünk!

MŰVÉSZ MACI (ireg-forog) Mine-e-ek?
VAD MACI O, te félnótás szürke! Hiszen fegyveres vadász jár az erdőben! Rohanjunk el előle, míg nem késő.

MŰVÉSZ MACI (hahotázni kezd) Hu-ha-ha-ha-ha-ha!
Ilyen gyáva Macit sem láttam még, mint te. (Lövés.)
Hu-ha-ha-ha-ha-ha-ha! Félni egy embertől?

VAD MACI De ez egy vadász, ez beléd ló és leterit.
MŰVÉSZ MACI De mi okból teritene le?
VAD MACI Hát hogy aztán lenyuzza a bundádat és eladja.
MŰVÉSZ MACI (meghökkenve) Ajajj! (Gondolkodik.) Hüm-hüm. (Legyint.) Majd elbánunk mi ezzel a vadásszal.

VAD MACI Hogyan?
MŰVÉSZ MACI Ugy, hogy te gyorsan bujjál oda a bokor mögé. Ha jön a vadász, és felemeli a fegyverét, akkor ordits akkorát, amelyet birsz.

VAD MACI (remegeve) És mi lesz ebből?
MŰVÉSZ MACI Bizd rám! Akkor miénk lesz ez a vadász szőröstül, bőröstül, fegyverestül, mindenestül.

VAD MACI Gondolod?
MŰVÉSZ MACI Bizd rám, és megvárom itt őkelmét. Te meg bujj el.

VAD MACI Jól van! (Elbujik egy bokor mögé. Művész Maci is félrehozódik.)
VADÁSZ (tömött táská a nyakában, puskája a kezében, a talajt vizsgálgatva jön be a színre. Így nem veszi észre Művész Macit.) A kutyamáját neki! Ez medvényom! Ez is az! Nem lehet messze a vad. Ebbe az irányba vezet a nyoma. (A Vad Macit takaró bokor felé mutat és indul.) Erre megtalálom... Nincs sehol.

MŰVÉSZ MACI Téved édes komám! Itt vagyok, legyen szerencsém!
VADÁSZ Huhh! Az árgyélusát! Itt a vad! (Főlemeli a fegyverét.)
VAD MACI (rémitőt üvölt a bokor mögül) Hurr! Gum-bur-bur-rr-gum!
VADÁSZ (hirtelen hátat fordít Művész Macinak, és a bokor felé fordítja fegyverét) Hátulról támad a másik vad!

MŰVÉSZ MACI Megint téved, komám! (A vadász lába elé gurítja a labdát. Lövés.)
VADÁSZ (hanyattvágódik, és a puskája az égnek áll. Így süll el nagy füstgomolyaggal a levegőben kétszer.) Végem van! Mindkét töltésem elsült.
MŰVÉSZ MACI (már ott áll a vadász mellett, és a puskát elveszi tőle) Adja ide kérem, ha ugysem használhatja már.

VADÁSZ Könyörülj rajtam...
VAD MACI (előront, és a vadászra acsarkodik) Te medvegyilkos gazember! Most széttépünk és fölfalunk! (Vicsorog.)
MŰVÉSZ MACI (elháritja Vad Macit) Lassan, édes rokon!
VAD MACI Talán futni hagyjuk ezt a vadászt?

MŰVÉSZ MACI Azt nem! Csak a becses személyébe nem harapunk.

VADÁSZ Kegyelem! Hálás leszek nektek, ha életben hagytok.

VAD MACI (dühösen) Dehát én olyan éhes vagyok. Megezek a vadászt.

MŰVÉSZ MACI (elhárítja Vad Macit) Édes rokon, én is reggeliznék már. Akad itt lakoma is. Majd a vadász koma megkinál bennünket az ebédjéből. Nézd, milyen duzzadt a táskája.

VADÁSZ Szives örömet! Parancsoljanak. (A táskáját nyitja és ajánlja.) Egy kis libacomb.

MŰVÉSZ MACI (elkapja a libacombot a táskából) Cs-cs-cs be finom!

VAD MACI (csámcsogni kezd) Hám-hám-hám! Nem rossz éppen!

MŰVÉSZ MACI (a vadásznak) Hát még mi van?

VADÁSZ Egy kis szalonna, meg sonka, meg pogácsa.

VAD MACI Hát még mi van?

VADÁSZ Egy kis töpörtyü.

MŰVÉSZ MACI (kiszedi az ételeket, fal és nyel) Cs-cs-cs! Itt remekül belakunk!

VAD MACI Más nincs?

VADÁSZ Dióskifli.

MŰVÉSZ MACI (a vadásznak) Kóstolja meg maga is.

VAD MACI Azt már nem! (Simogatja a hasát.) Most kezd csillapodni az éhségem.

VADÁSZ (rimánkodón) Elengednek uraim?

VAD MACI Döngessük el jól, aztán ígérje meg, hogy többet ebbe az erdőbe nem tolja a képét! Döngessük el!

MŰVÉSZ MACI Azt éppen nem, de bemutatom néhány nagy számomat. (Vad Macinak.) Kíváncsi voltál te is? Nem?

VAD MACI De igen! Lássam!

MŰVÉSZ MACI (Vad Macit és a Vadászt a közönség elé invitálja és egymás mellé leülteti.)

VADÁSZ (lelkesen) Lássuk, lássuk!

VAD MACI (szájon csapja a vadászt) Csiss-ss! Te pimasz! Már nagyon nekibátorodtál!

MŰVÉSZ MACI Kérlek, ne akadályozd a nagyérdemű közönség tetszésnyilvánítását. (Előgurítja a nagy golyót. Most következik Művész Maci golyótanca. Maci felszökken a golyóra, és gurigázik vele, énekel.) Csinnadratta...

VADÁSZ (tapsolni kezd) Remek! (Most ő csapja szájon Vad Macit a karjával.)

VAD MACI (ráordít) Ne hadonássz, te!

VADÁSZ Éljen Művész Maci! Éljen Művész Maci!

MŰVÉSZ MACI (a csendes Vad Macira szól) Na, miért nem követed te is ezt a jó példát?

VAD MACI (felháborodva) Hallatlan, egy vadászt teszel meg tanító mesteremnek!

MŰVÉSZ MACI (a homlokán egyensúlyozik egy labdával.)

VADÁSZ Páratlan mutatvány! (Vad Macihoz fordul.) Ez aztán nem butaság! Nem butaság!

VAD MACI (ütemesen tagolva) Buta-ság! Buta-ság!

MŰVÉSZ MACI (hajlong a Vadász előtt, Vad Macira ráförmed.)
Hagyd már abba! (A Vadásznak.) Nagyon nehézfejú és műveletlen ez az erdei rokon.

VADÁSZ Művész ur, én el vagyok ragadtatva, s ezennel felajánlom önnek szolgálataimat.

MŰVÉSZ MACI (Vad Macihoz) Na látod!

VAD MACI A végén mégis lenyuzzák rólad a bőrt!

KAJDI (beszágult a színre) Maci! Te csibész! Megszöktél a társulattól! Nem volt elég jó dolgod nálunk a cirkusznál?

MŰVÉSZ MACI Én nem szöktem meg, a cirkusz hagyott itt engem.

KAJDI (a Vadászhoz) Maga álnok állásközvetítő.

VADÁSZ Engedelmevel én vadász vagyok.

KAJDI Megengedem, hogy rögtön eltakarodjék innen.

VAD MACI Hát akkor iszkolhat máris, vagy segítek magának?
(Lökösni kezdik a Vadászt.)

VADÁSZ Jaj, megy-megyek, örülök, hogy mehetek... (Eltűnik.)

KAJDI Itt várjatok meg, jövök a kocsival. (Kajdi elmegy.)

MŰVÉSZ MACI (Vad Macihoz) Nem volna kedved neked is a cirkuszhoz szegődni?
Ahelyett, hogy kinlódsz tovább a vadonban?

VAD MACI De mit tudom én, hogy alkalmas vagyok-e művésznek?

MŰVÉSZ MACI Ugorj csak fel a golyóra! Én fogom a mancsodat.

VAD MACI (a golyóra szökken, az kigurul alóla, és Vad Maci bukfacezlik)
Hajajajajajaj!

MŰVÉSZ MACI Ho-ho-ho-ho! Semmi baj, majd sikerül. Kezdjük újra!

VAD MACI Tessék. (Művész Maci segítségével rajta marad a golyón, és végig-gurul a színen.)

MŰVÉSZ MACI Most vigyázz! Eleresztem a mancsodat.

VAD MACI (lebukik a golyóról) Nem megy!

MŰVÉSZ MACI Majd fog! Gyerünk, ugorj csak vissza rá! (Addig gyakorolják, míg Vad Maci segítség nélkül tud menni a golyón.)

VAD MACI Megyek, megyek, megyek!

MŰVÉSZ MACI Tessék, ennyi az egész. S most nézzük a másik labdát.

VAD MACI (felteszi a labdát a homlokára, de az lepattan) Megpróbálok újra!

MŰVÉSZ MACI Jó, de ügyeskedjék kissé jobban!

VAD MACI (csinálja, s már többször belefejel a labdába anélkül, hogy az a földre esnék.)

MŰVÉSZ MACI Jól van, de most magasabbra!

VAD MACI (a labda leesik. Nem sikerül.)

MŰVÉSZ MACI Na még egyszer!

VAD MACI (most már vidáman pattogatja homlokán, fején a labdát.)

MŰVÉSZ MACI Most már csak az éneket és a bukfacet kell megtanulnod! Énekeld utánam! (Kedélyesen, kedvesen énekli.)
Csinnadratta-bumm-tadaratta
Figyelj ide fikomadta!
Énekeld most te!

VAD MACI (rettentő erősen és hamisan üvölti.)
Csinnadratta-bumm-tadaratta
Figyelj ide fikomadta!

MŰVÉSZ MACI Nem jó! (Énekel.)
Csinnadratta-bumm-tadaratta
Figyelj ide fikomadta!

VAD MACI (sikerrel utánozza)
Csinnadratta-bumm-tadaratta
Figyelj ide fikomadta!

KETTEN EGYÜTT ÉNEKLIK:

Cintányér cseng, csörög a dob,
Művész Maci rá táncot rop,
Ezért meg a bufencemért... (bukfenceznek)
Kérünk egy kis elismerést.

KAJDI (beszáguld, s rikácsolva énekl)
Csinnadratta-bumm-tadaratta,
Itt van mind a két ebadta.

MAXI (bejön a teherautóval s az egész állatrakománnyal, és maga is énekel)
Itt vagyok már fikomadtá! (Prózában.)
Egy Maci helyett kettőt is találok?

MŰVÉSZ MACI Van szerencsém bemutatni kedves rokonomat.

MAXI (kijön a sofőrülésről) Távoli-közeli?

MŰVÉSZ MACI Ó, hogy is mondjam? Ó a második unokaöcsém mostohafivérének
a fogadott fia.

VAD MACI (belecsap az idomító tenyerébe.)

MAXI Boxolt eddig a rokonod?

MŰVÉSZ MACI Eddig igen, de most ő is golyós táncos pályára adná a fejét.

KAJDI Elég egy medveszám, elég egy medveszám!

MAXI Kettős Maci-szám óriási szenzáció lesz! (Felrakják a golyókat a teherautóra.)

MŰVÉSZ MACI Gyerünk, kedves rokon!

MAXI Indulás!

KAJDI Indulás, indulás!

MŰVÉSZ MACI Vad Maci vezessen, ő ismeri legjobban az erdei utat.

MAXI Helyes! (beugrik az ülésre, a motor fölberreg.)

MŰVÉSZ MACI - VAD MACI (egymásba karolnak, megindulnak kifelé énekelve,
mögöttük az autó, legvégül Kajdi, mindenki bekapcsolódik az énekbe.)
Csinnadratta-bum-tadaratta....

